

Српска енергетика

Енергија омогућује индустријску производњу, транспорт, рад рачунара и система за комуникацију и представља знатан део вредности свих производа и роба. Сви кораци у развоју људског друштва су условљени променама у енергетском систему.

Енергетски сектор је од кључног значаја за српску привреду и има одлучујући утицај на живот и перспективе становништва, на српске финансије и буџет. Цене електричне енергије, природног гаса и горива у значајној мери одређују финансије просечне породице. Уједно, енергетика има одлучујући утицај на квалитет ваздуха, воде, загађење животне средине и на здравље људи.

Глобализација, евро-интеграције и енергетска транзиција све више утичу на организацију српске енергетике, на управљање ресурсима и на власничку структуру. Преузимање међународних обавеза и значајан утицај страног фактора сужавају маневарски простор за реализацију националних интереса и смањују могућност сувереног одлучивања и управљања српском енергетиком.

Значајна улагања у нове технологије, обновљиве изворе и паметне мреже промовисала су земље ЕУ у центре моћи који одређују правац и ток енергетске транзиције. Потреба да се пласирају технологије и опрема и продају *зелени* киловат-часови праћена је снажном политичком подршком Берлина, Брисела и Беча и промовисањем нових међународних обавеза које Србија треба да прихвати. Зато је у интересу водећих земаља ЕУ убрзавање енергетске транзиције, гашење старих електрана, пласман нових технологија и капитала, утицај на српско тржиште, преузимање ресурса и увећање увоза опреме и енергије из земаља ЕУ у Србију. У исто време, интерес Србије у оквиру интеграције у ЕУ укључује и очување животне средине и смањење зависности од угља и нафте. Опречни захтеви и супротстављени интереси траже вештину у преговарању, али и ослањање на струку у налажење праве равнотеже и најбољег решења. Добро вођеном енергетском политиком и развојем сопствене производње у области обновљивих извора, енергетске ефикасности, заштите животне средине, електричног транспорта и паметних мрежа Србија има шансу да минимизира неповољне последице енергетске транзиције и чак да у транзицији нађе своје развојне шансе.

Квалитетне стратешке одлуке о српској енергетици треба да доноси домаћа струка, док примена таквих одлука тражи помоћ квалификованих представника српске власти. Током последњих деценија доношене су и бројне одлуке које су могле бити корисније за Србију. Услед промена у структури, организацији и власништву, утицај струке на српску енергетику је значајно умањен. Српска држава и политика су изложене снажном притиску ЕУ у погледу читавог низа горућих питања, што умањује преосталу пажњу и преговарачки потенцијал у питањима енергетике. Краткорочни циљеви бацају у сенку дугорочне аспекте енергетике, што показују и досадашња искуства са прихватањем обавеза и трендова који често имају неповољне последице за српску енергетику. Циљеви Академијског одбора за енергетику укључују и стварање услова за конструктивну дискусију и шире ангажовање домаће струке на питањима од дугорочног значаја за српску енергетику.